

Význam správné specializace znalce pro účely daňové kontroly

Martin Koldinský, soudní znalec, Rödl & Partner

Jednou z oblastí, ve které dochází ke zkombinování daní a práva v praxi, je daňová kontrola. Během ní daňové subjekty předkládají celou řadu důkazních prostředků, kterými se snaží správce daně přesvědčit, že základ daně, který tvrdí ve svém daňovém přiznání, byl stanoven v souladu se zákonem o daních z příjmu (zákon č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále také jen zkráceně „ZDP“). Pokud běžně dostupné důkazní prostředky správce daně nepřesvědčí, sahají daňové subjekty poměrně často ke znaleckým posudkům, kterými se svá tvrzení snaží prokázat. Znalecké posudky by obecně měly představovat jeden z nejprůkaznějších důkazních prostředků. Jeho kvalita by měla být zaručena konkrétním znalcem, který posudek vypracoval.

Příprava posudku ex ante a ex post

Pro účely daňové kontroly mohou být použity znalecké posudky, které jsou připraveny s předstihem. S předstihem bývají připraveny – samozřejmě kromě situací, kdy je posudek vyžadován zákonem – v těch případech, kdy daňové subjekty řeší transakce významného finančního rozsahu či značné komplexnosti a cítí, že by v budoucnu mohl být problém prokázat správci daně, že postupovaly v souladu se zákonem. Jinými slovy, chtějí mít v takových situacích jistotu, že postupují správně. Samozřejmě velmi často bývají znalecké posudky připraveny až v rámci již probíhající daňové kontroly, a to jako reakce na postoj správce daně vůči nějaké konkrétní transakci. V každém případě je nezbytně nutné věnovat pozornost tomu, zda je vybraný znalec oprávněn vykonávat znaleckou činnost přesně v té specializaci, do které spadá daná konkrétní situace, v níž má vykonat znalecký úkol. A právě jedním konkrétním případem bych vás rád v tomto článku provedl a upozornil na význam specializace konkrétního znalce.

Není znalec jako znalec

Případ demonstruje, jak důležité je posoudit veškeré okolnosti daného obchodního případu a konkrétní transakce a jakou roli při tomto posouzení sehrává kvalifikace konkrétního znalce. Předmětem daňové kontroly byla transakce realizovaná mezi dvěma českými společnostmi, které byly dle § 23 odst. 7 ZDP považovány za spojené osoby, neboť měly totožného vlastníka. Podstatou kontrolované transakce bylo poskytnutí nehmotného majetku, konkrétně trademarku, a určení správné odměny, která měla náležet poskytovateli. Správce daně byl názoru, že odměna, kterou obdržel kontrolovaný daňový subjekt, byla příliš nízká a plně neodrážela výnosový potenciál, který daný trademark mohl jeho nabyvateli přinést. Daňový subjekt disponoval znaleckým posudkem, jehož úkolem bylo stanovit vhodnou metodu výpočtu odměny za poskytnutí trademarku a také její konkrétní výši. Daňový subjekt se přitom řídil závěry znalce a odměnu, kterou požadoval od nabyvatele za poskytnutý nehmotný majetek, stanovil právě dle výsledku znaleckého posudku. Na tomto místě je důležité zmínit, že v rámci

výpočtů, které znalec provedl, bylo řešeno mimo jiné i to, že společnosti jsou spojenými osobami, neboť z této vlastnické propojenosti vyplývala určitá specifika transakce. Ta měla vliv na konečnou výši odměny, kterou poskytovatel obdržel. Finančnímu úřadu v rámci daňové kontroly byl předložen jako důkazní prostředek prokazující tvrzení daňového subjektu právě tento znalecký posudek. Správce daně však se závěry znaleckého posudku nesouhlasil. Protože však není správce daně oprávněn samostatně rozporovat znalecký posudek, ustanovil v rámci daňového řízení jiného znalce a tomu zadal znalecký úkol spočívající v posouzení této transakce realizované mezi spojenými osobami. Ke své škodě však správce daně vybral takového znalce, který sice disponoval oprávněním pro oceňování nehmotných aktiv, ale již nedisponoval oprávněním pro oceňování vztahů mezi spojenými osobami, které spadá do zvláštní specializace. Protože je znalec dle § 19 odst. 1 zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, ve znění pozdějších předpisů, povinen odmítnout provést znalecký úkon, pokud nemá oprávnění vykonávat znaleckou činnost v oboru, odvětví nebo specializaci, ve kterých je potřebné úkon vykonat, odmítl ustanovený znalec tento znalecký úkon zadaný ze strany správce daně provést. Přitom správci daně poskytl pouze vyjádření, v rámci něhož komentoval určité náležitosti sporné transakce, ale nevěnoval žádnou pozornost skutečnosti, že je transakce realizována mezi spojenými osobami.

Když dva dělají totéž, není to vždy totéž

Situace tedy byla taková, že daňový subjekt disponoval znaleckým posudkem, který stanovil, že odměna, která daňovému subjektu náležela, byla stanovena v souladu s principem tržního odstupu. Daňový subjekt podle tohoto posudku tedy obdržel za poskytnutý nehmotný majetek dostatečně tržní odměnu, jakou by získal od nezávislého nabyvatele. Naopak správce daně v rámci probíhající daňové kontroly své názory obhajoval mimo jiné i na základě vyjádření jím ustanoveného znalce, které však nebylo znaleckým posudkem a z pohledu daňového řízení nebylo relevantní, což daňový subjekt samozřejmě oprávněně namítal.

Závěrem

Je tedy důležité upozornit na to, že znalecký posudek hraje při daňovém řízení důležitou roli, ale je nutné, aby byl připraven znalcem, který disponuje vhodným oprávněním k výkonu znalecké činnosti právě v té oblasti, resp. specializaci,

pro kterou je znalecký posudek požadován. Znalecký posudek ani jiná forma vyjádření znalce, který nedisponuje vhodným oprávněním, nemá pro účely daňového řízení žádnou váhu.

Rödl & Partner

ROSTEME SPOLEČNĚ

Úspěch nezná hranic

> 106 poboček > 48 zemí > jedna společnost

- Právní poradenství
- Daňové poradenství
- Audit
- Business process outsourcing
- Management & business consulting

Právnická firma
roku 2012–2020

www.roedl.com/cz